

חירות ואחריות/ דף למנחה

לימוד לזכר יובל קסטלמן ואמיר נעים

פתיחה למנחה

הגשמה והיוולדות

הקטע לקוח מפתחת הספר 'החיים כמשל' מאת פנחס שדה נסחו את הטיעון המרכזי של הקטע במילים שלכם. שתפו בהתנסויות בהן נגעתם בעצמיות שלכם באמצעות עמידה בניסיון או התמודדות מול אתגרי החיים. היוולדות פתוך חירות אישית.

מסע החירות ומשא האחריות

קראו את המקור מאת אבי שגיא וידידיה שטרן נסחו במילים משלכם את הזיקה בין חירות לאחריות. "המסע אל החירות החיובית לעולם לא יתם" שתפו בדוגמאות לקשר בין חירות לאחריות, אילו אתגרים בחברה הישראלית אתם מזהים ככאלו בהם חסרה לנו חירות-אחריות שטרם השגנו?

חירות ברגעים נדירים

הקטע לקוח מדברי הרב אברהם יהושוע השל "אנחנו פועלים פתוך חירות רק ברגעים נדירים" יובל קסטלמן ואמיר נעים הסתערו באומץ אזרחי להציל חיים. הכרעה זו הייתה אצל שניהם תוצאה של מסלול חיים שהתאפיין בהכרעות חוזרות ונשנות לפעול למען אחרים, להתאמץ ולצאת מפרחב הנוחות למען הזולת. כיצד נוכל ללמוד מהם ולחזק תנועה של הגשמה באמצעות היחלצות למען הזולת בדרך החיים שלנו?

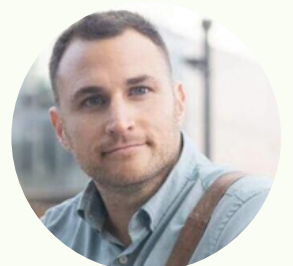
על החרות הזאת

"לכל יהיה יומי עלי הרגל" במילים של לאה גולדברג. כיצד ניתן לחיות פתוך חירות כזו פתוך תשומת לב מתחדשת לפעגלי החיים והאחריות שלנו? שתפו בטיפים ועצות לחיים של חירות ואחריות.

בימי חג החירות וחגי הלאום המתקרבים אנו מוקירים את הגיבורים שחרפו נפשם להצלת רבים. גיבורים שהאומץ האזרחי ועוז הרוח שהפגינו היה המשך טבעי למסע חיים של תרומה, התנדבות, והתמודדות עם אתגרי חיים והכרעה מתוך אחריות.

הלימוד מוקדש לזכר שניים מגיבורי המערכה שהצילו חיי רבים ושילמו על כך בחייהם. נבקש לשוחח וללמוד כיצד בחברה בה נראה לעיתים שכולנו "עבדים של מישהו" (במילים מהשיר המוכר של ברי סחרוף) ישנם שמגשימים את עצמיותם מתוך אחריות למען הזולת. נלמד מהם ומדרך חייהם מתוך עיון במקורות מארון הספר העברי. יהי זכרם ברוך.

יובל דורון קסטלמן, תושב מבשרת ציון ועורך דין בנציבות שירות המדינה. בעברו היה לוחם במג"ב ובמשטרה. במהלך המערכה גויס לפילואים ולאחר מספר שבועות שוחרר וחזר לעבודתו. נפל בהסתערות על מחבלים במהלך פיגוע ירי בכניסה לירושלים 30.11.23, יובל שהיה בדרכו לעבודה, חתר למגע באומץ רב, נטרל את האויב ונפגע מאש כוחותינו, בפעולתו הציל חיים רבים. יהי זכרו ברוך.

אמיר מנצור נעים, קצין ביהל"ם (רס"ן במיל) חבר כיתת הכוננות בקיבוץ ארז, בוגר תכנית המנהיגות במצפים של השומר החדש, (מצפה גלעד מחזור ה'). נפל ביום השבת השחורה במהלך קרב היתקלות עם המחבלים בכניסה לקיבוץ ארז, מנע בגופו את החדירה, הציל את הקיבוץ מכניסת המפגעים ומנע אסון כבד יותר. במותו הציל את חייהם של אנשים רבים. יהי זכרו ברוך.

הגשמה והיוולדות/ פנחס שדה

חירות לרגעים נדירים/ הרב השל

מיהו, אם כן, האדם החופשי? האדם היוצר אשר אינו נסחף בזרם ההכרח, אשר אינו כבול בשלשלאות התהליכים, אשר אינו משועבד לנסיבות. אנו בני חורין ברגעים יקרי מציאות. רוב הזמן אנו מונעים מכוחו של תהליך, אנו נכנעים לתכונות אופי שירשנו לעצמת השפעתן של נסיבות חיצוניות. החירות אינה מצב מתמיד של האדם... כולנו ניחנו בפוטנציאל לחירות. אך למעשה אנו פועלים מתוך חירות רק ברגעים נדירים..."

מתוך, הרב אברהם יהושע השל, 'אלוהים מבקש את האדם'.

על החרות הזאת/ לאה גולדברג

לְמַדְנִי אֱלֹהִי, בְּרַךְ וְהַתְּפַלֵּל
עַל סוּד עֲלָה קָמַל, עַל נִגְה פְּרִי בָּשִׁיל,
עַל הַחֲרוּת הַזֹּאת: לְרֹאוֹת, לְחוּשׁ, לְנִשָּׁם,
לְדַעַת, לְיַחַל, לְהַכְשִׁיל.

לְמַד אֶת שְׁפָתוֹתַי בְּרָכָה וְשִׁיר הָיִל
בְּהַתְחַדֵּשׁ זְמַנְךָ עִם בִּקְרָה וְעִם לֵיל,
לְבַל יִהְיֶה יוֹמִי הַיּוֹם כְּתַמּוּל שְׁלִשׁוּם,
לְבַל יִהְיֶה עָלַי יוֹמִי הָרֶגֶל.

אני חושב כך: לידתו האמיתית של האדם אינה חלה ברגע שגופו נולד, אלא בשעה אשר בה, מתוך חבלים וסבל, מתרחש לו מאורע פנימי, רוחני, שעל-ידיו בא האדם לראשונה לידי הכרת הווייתו. הנשמה הראשונה היתה הנשמה הטבעית, והחיים שהיא חוללה היו רק בבחינת אפשרות; הנשמה השנייה היא הנשמה הרוחנית, שעל ידיה הופכים החיים להתגשמות.

מסע חירות ומשא אחריות/ אבי שגיא וידידיה שטרן

החירות אינה מתמצה בשאיפה לשחרור משעבוד. שחרור יוצר חופש לנוכח האחר - פרעה - אך אין הוא מעניק למשוחרר חופש לנוכח עצמו. גם אדם משוחרר מבחינה פוליטית וחברתית אינו בהכרח בן חורין בהווייתו הפנימית.. מרידתו של עבד, המסתכמת באמירת "לא!" לאדון, אינה מבטיחה את חירותו, שכן גם היא, ממש כמו אמירת "כן!", אינה אלא ביטוי לתלות באדון. גם מי שניצח במאבק שחרור הרואי נותר שבו במכלאות השעבוד - עבד שברוח - אם אין הוא מצליח להציב הצעה חלופית לאפשרות שאותה שלל. ההימלטות מעול, ללא עיצוב של תפישת עולם עצמאית שאינה מפנה את מבטה החוצה, אמנם מאפשרת חירות שלילית, אך אינה יוצרת חירות במובנה החיובי..ומהימים ההם לזמן הזה: הדור שלנו.. חייב לעצמו דין וחשבון באשר לעמידתו באתגר החירות החיובית..אם ערכי החברה היהודית בישראל אינם מבוססים על ההכרה העמוקה בקשר שבין חירות לאחריות, או אז נותרנו חבית עבדים במובנה העמוק. דומה שהמסע הישראלי לחירות נמצא רק בתחילת דרכו..דורנו ניצב מחדש על גדות ים סוף.. שילמנו דמי התנסות יקרים והצלחנו - משכו של המסע אל השחרור מעבדות - רכישת החירות השלילית - היה קצוב: אלפיים שנה; לעומתו, המסע אל החירות החיובית לעולם לא ייתם.